

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.018.01.2023

Andrzej Wiczkowski
Starosta
Powiatu Ostródzkiego
ul. Jana III Sobieskiego 5
14-100 Ostróda

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/007 – Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacja prawna.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Ostródzie, ul. Jana III Sobieskiego 5, 14-100 Ostróda (dalej: „Starostwo”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Wiczowski – Starosta Powiatu Ostródzkiego (dalej: „Starosta”) – od 2 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie przez powiat warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających prawidłową realizację zadań związanych z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniem nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacją prawną.2. Zgodność z przepisami i rzetelność realizacji zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.3. Działania Powiatu w zakresie efektywnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i efektywnego świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do zakończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 8 listopada 2023 r. ¹ Podstawa prawna podjęcia kontroli Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Hubert Sikorski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/122/2023 z 18 września 2023 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Powiat Ostródzki (dalej: „Powiat”) zadań dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W okresie objętym kontrolą Powiat był przygotowany organizacyjnie do realizacji ww. zadań, wynikających z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej ⁴ (dalej: „unpp”), które ujęto w obowiązujących regulaminach organizacyjnych. Organizacją i nadzorem w zakresie wdrażania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej zajmowały się trzy osoby posiadające wieloletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań jednostki samorządowej.

¹ Z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 945.

Powiat posiadał wymagane porozumienia z okręgową radą adwokacką i radą okręgową izby radców prawnych, dzięki którym zapewnił mieszkańcom nieprzerwany, nieodpłatny dostęp do ww. usług świadczonych przez uprawnionych adwokatów i radców prawnych.

Zawarte z Gminą Miejską Ostróda oraz z Gminą Morąg porozumienia pozwoliły na nieodpłatne korzystanie z lokali przeznaczonych na punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnej edukacji prawnej w miejscach dobrze skomunikowanych i łatwo dostępnych dla mieszkańców Powiatu.

Na podstawie corocznie uchwalanych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi Powiat ogłaszał otwarte konkursy ofert, wybierał organizacje pozarządowe i udzielał dotacji, podpisując umowy zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Realizację powierzonych zadań Powiat weryfikował i rozliczał rzetelnie, w oparciu o zawarte w umowach zapisy i analizę wymaganych dokumentów.

Należy wskazać na ponad czterokrotnie mniejsze zainteresowanie mieszkańców Powiatu usługami nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (średnio 0,4 porady dziennie w okresie objętym kontrolą) w stosunku do usług nieodpłatnej pomocy prawnej (1,7 porady dziennie).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez powiat warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających prawidłową realizację zadań związanych z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniem nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacją prawną.

Opis stanu faktycznego

1.1. Warunki organizacyjne

1. W okresie objętym kontrolą w Starostwie obowiązywały regulaminy organizacyjne uchwalone przez Zarząd Powiatu w dniu 23 marca 2018 r., 18 lutego 2021 r. oraz 22 grudnia w 2021 r.

W ww. regulaminach, zadania wynikające z unpp w zakresie spraw o charakterze administracyjnym (w tym między innymi: przygotowanie porozumień z gminami, okręgową radą adwokacką oraz radą okręgową izby radców prawnych, przygotowanie informacji na stronę Biuletynu Informacji Publicznej (dalej „BIP”), przekazanie niezbędnych informacji wojewodzie i Ministrowi Sprawiedliwości, przechowywanie oświadczeń, co do treści których Starosta jest administratorem danych osobowych w warunkach uniemożliwiających dostęp do nich osób nieuprawnionych) przypisano Wydziałowi Administracji, Nadzoru i Kadr.

Wydziałowi Finansowemu przydzielono m.in. realizację zadań, wynikających z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w zakresie spraw związanych z jej finansowaniem.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Do zakresu działania Wydziału Inwestycji i Rozwoju Lokalnego należały m.in.:

- zamieszczanie informacji na stronie internetowej powiatu o możliwościach finansowania przedsięwzięć ze środków zewnętrznych dla jednostek organizacyjnych powiatu ostródzkiego, organizacji pozarządowych i firm,
- prowadzenie spraw dotyczących współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym umieszczanie niezbędnych informacji na stronie internetowej,
- przygotowywanie rocznych, wieloletnich programów współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi i składanie sprawozdań Radzie z ich realizacji,
- przygotowywanie konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, w tym kontrola realizacji umów, rozliczanie merytoryczne i finansowe zadań publicznych,
- realizacja zadań, wynikających z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w zakresie spraw związanych z przygotowaniem procedury wyłonienia organizacji pozarządowej, przygotowania umowy oraz kontroli wykonywania umowy przez organizację pozarządową.

W każdym z ww. wydziałów realizacją zadań związanych z organizacją nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej zajmowała się jedna osoba (starszy inspektor w Wydziale Administracji, Nadzoru i Kadr, starszy inspektor w Wydziale Finansowym oraz inspektor w Wydziale Inwestycji i Rozwoju Lokalnego). Zadania z zakresu objętego kontrolą były wpisane do ich zakresu czynności. Staż pracy tych osób w Starostwie wynosił 24, 21 i 12 lat, natomiast zadania związane z organizacją nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej osoby te wykonywały od początku obowiązywania unpp.

(akta kontroli str. 4-49)

Starosta nie powołał pełnomocnika w celu koordynacji realizacji zadań wynikających z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, a w regulaminie organizacyjnym nie przewidziano takiego stanowiska.

W okresie objętym kontrolą do Starosty nie wpłynęły skargi i wnioski na działania powiatu w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. W okresie objętym kontrolą Starostwo nie było też kontrolowane przez Wojewodę w zakresie dotyczącym udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Zarządzeniem z 20 lutego 2020 r. Starosta powołał Zespół do spraw kontroli realizacji zadań publicznych zleconych przez Powiat na podstawie art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶. Do jego obowiązków należała kontrola wykonania zadań zleconych przez powiat Ostródzki wynikających z „Rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. W okresie objętym kontrolą zespół ten skontrolował w 2023 r. w zakresie merytorycznym i finansowym zadanie zrealizowane w 2022 r., polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. Przeprowadzono analizę sprawozdania końcowego z realizacji zadania złożonego przez wykonawcę. W wyniku kontroli potwierdzono osiągnięcie założonych rezultatów i nie wniesiono zastrzeżeń do sprawozdania.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

W zakresie kontroli kompleksowej gospodarki finansowej przeprowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Olsztynie w 2023 r., skontrolowano m.in. rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji. W ww. zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości w działalności Powiatu.

Starosta, w związku z przeciwdziałaniem zagrożeniom związanym z epidemią COVID-19, wydał komunikat o tymczasowym zawieszeniu działalności punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji od 16 marca 2020 r. w formie stacjonarnej. Komunikat był umieszczony na stronie internetowej Powiatu oraz na drzwiach punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Kolejnymi komunikatami Starosta przedłużał to zawieszenie, wskazując jednocześnie na możliwość uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (telefon, poczta elektroniczna). W treści komunikatów wskazano nr telefonu, adres poczty elektronicznej oraz adres strony internetowej przy pomocy których możliwa była rejestracja. Od 10 maja 2021 r. wznowiono bezpośrednio udzielanie porad prawnych w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

(akta kontroli str. 4-40, 57-75)

2. W okresie objętym kontrolą pracownicy, którym powierzono zadania określone w unpp brali udział w sześciu szkoleniach w zakresie m.in. współpracy z organizacjami pozarządowymi, obsługi systemu do współpracy z organizacjami pozarządowymi (Witkac.pl), RODO w zadaniach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, rozliczenia i kontroli przekazywanych dotacji, oraz usprawniania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. Na szkolenia poniesiono wydatki w łącznej kwocie 1,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 50-56)

1.2. Warunki prawne, w tym zawieranie porozumień z gminami oraz z okręgowymi radami adwokackimi i radami okręgowych izb radców prawnych.

1. W okresie objętym kontrolą Powiat corocznie podpisywał porozumienia z Gminą Miejską Ostróda oraz z Gminą Morąg (łącznie 8 umów), dotyczące nieodpłatnego korzystania z lokali przeznaczonych na punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnej edukacji prawnej. Ww. porozumienia zawierały wszystkie elementy określone w art. 9 ust. 1 unpp, tj.: wykaz planowanych dyżurów na terenie gminy (dni i godziny, w których planuje się dyżury, informację, czy dyżur przeznaczony będzie na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej czy świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, informację o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącego nieodpłatne poradnictwo obywatelskie podczas dyżurów, adres lokalu) oraz zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Oprócz porozumień Powiat zawarł corocznie z ww. gminami umowy dotacji na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej w wysokości 6% kwoty przewidzianej dotacji rządowej na punkt nieodpłatnej pomocy prawnej (330 zł miesięcznie na punkt). Dotacja ta była przekazywana w dwóch równych transzach po 165 zł do 30 czerwca i 15 grudnia w każdym roku objętym umową.

(akta kontroli str. 76-98)

2. W latach 2020 – 2023 spośród czterech utworzonych punktów Powiat powierzył dwa punkty do prowadzenia samorządom prawniczym (adwokatom i radcom prawnym) z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz dwa punkty organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Poza funkcjonującymi w Gminie Miejskiej Ostróda oraz w Gminie Morąg punktów nieodpłatnej obsługi prawnej w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki określone w art. 11 ust. 1d unpp tj. zgłaszania przez gminy z terenu Powiatu potrzeb uruchomienia większej ilości punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁷.

(akta kontroli str. 99)

3. Zgodnie z art. 10 ust. 1 unpp na każdy rok okresu objętego kontrolą, do 30 listopada roku poprzedzającego, Powiat zawarł z okręgową radą adwokacką (dalej: „ora”) i radą okręgową izby radców prawnych (dalej: „roirp”) porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej (łącznie osiem porozumień).

(akta kontroli str. 100-123)

4. Zgodnie z art. 10 ust. 3 unpp Starosta zawiadomił Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego (pismo z dnia 16 listopada 2020 r.) o zawartych w dniu 23 października 2020 r. porozumieniach w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej z okręgową radą adwokacką i radą okręgową izb radców prawnych na 2021 r. W kolejnych latach objętych kontrolą informacja ta była niezwłocznie przekazywana Wojewodzie za pomocą systemu teleinformatycznego do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, poprzez oznaczenie w nim gotowości powiatu do świadczenia usług w kolejnym roku.

(akta kontroli str. 124-129)

5. Porozumienia z ora i roirp na lata 2021, 2022 i 2023 zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1. pkt 1 – 4 unpp, w tym m.in.:

1) liczbę adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania, w tym z zakresu nieodpłatnej mediacji;

2) zobowiązanie ora lub roirp do imiennego wskazywania adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z wykazem planowanych dyżurów, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 unpp, uwzględniające dni oraz, jeśli to możliwe, godziny, w których planuje się dyżury, a także specjalizację dyżurów;

3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej;

4) zasady wykorzystania urządzeń technicznych w punkcie.

W porozumieniach zawarto także zapisy dotyczące kontroli wykonania zobowiązań umownych oraz zasad odpowiedzialności zleceńbiorców za ich niewykonanie lub nienależyte wykonanie.

(akta kontroli str. 100-123)

6. W okresie objętym kontrolą Rada Powiatu corocznie uchwałała programy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wśród zadań priorytetowych wspieranych przez Powiat wymieniono m.in. prowadzenie punktów nieodpłatnej

⁷ Na terenie Powiatu znajdują się: gmina miejska Ostróda, gminy miejsko-wiejskie: Miłakowo, Miłomłyn, Morąg, gminy wiejskie: Dąbrówno, Grunwald, Łukta, Małdyty, Ostróda.

pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji, na które w każdym roku zaplanowano środki finansowe w wysokości 128 040 zł. Uchwały były przekazywane wojewodzie w ramach nadzoru nad działalnością Starostwa. W żadnym wypadku wojewoda nie stwierdzał nieważności tych uchwał w części lub w całości. Od 2021 r. Starosta przekazywał uchwały także do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Do wydanego w 2021 r. wyroku przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie obowiązywała wykładnia Wojewody, że nie jest to prawo miejscowe i nie wymaga publikacji⁸.

(akta kontroli str.130-185)

1.3. Powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

1. Na każdy rok okresu objętego kontrolą ogłoszono jeden otwarty konkurs ofert na powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Każdy z tych konkursów został rozstrzygnięty, a ze zwycięzcą konkursu zawarto umowę.

(akta kontroli str. 235)

2. Analiza procedury przeprowadzenia trzech konkursów ofert⁹ na powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wykazała że:

- ogłoszenia o konkursach ofert na realizację zadania publicznego zostały opublikowane w BIP oraz na stronie internetowej i w siedzibie powiatu i zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁰ (dalej „udpp”), zawierały informacje o: rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert, zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami;
- terminy składania ofert nie były krótsze niż 21 dni od dnia ukazania się ogłoszenia o konkursie, co było zgodne z art. 13 ust. 1 udpp;
- zgodnie z art. 15 ust. 2a udpp, uchwałami Zarządu Powiatu dla każdego konkursu powołano Komisję konkursową w skład której weszli przedstawiciele organu wykonawczego powiatu (3 osoby), osoby reprezentujące organizacje pozarządowe (dwie osoby) oraz przedstawiciel wojewody. W skład Komisji konkursowych nie wchodziły osoby podlegające wykluczeniu (pisemne

⁸ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 5 maja 2021 r. II SA/OI 165/21 Uchwała w sprawie współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi jako akt prawa miejscowego, uchylający zaskarżone przez Gminę Jeziorany rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody, uchylające postanowienie Rady Miasta, iż uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

⁹ W latach 2020, 2021 i 2022.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

oświadczenia członków komisji konkursowej o tym m.in., że nie są członkami lub pracownikami organizacji pozarządowych składających oceniane oferty);

- w procesie oceny ofert, zgodnie z art. 11 ust. 6 unpp, sprawdzano czy o powierzenie prowadzenia punktu na obszarze danego województwa ubiega się organizacja pozarządowa wpisana na listę organizacji uprawnionych do prowadzenia punktów prowadzoną przez wojewodę (w formularzu oceny formalnej oferty zawarto punkt dotyczący załącznika „Aktualny wydruk listy prowadzonej przez Wojewodę”);
- w procesie oceny ofert w Formularzu oceny merytorycznej, zgodnie z art. 15 ust. 1 udpp, punktowano: możliwość realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową, kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób realizujących zadanie, dotychczasowe doświadczenie w realizacji zadań o podobnym charakterze oraz dostępność udzielania porad osobom niepełnosprawnym oraz mającym trudność w poruszaniu się i komunikacji;
- obecność w posiedzeniach komisji konkursowych dokumentowano w formie list obecności, a z prac komisji sporządzane były protokoły, karty oceny formalnej, karty oceny merytorycznej oraz zbiorcze karty oceny ofert;
- Starosta dokonał wyboru ofert zgodnie z rekomendacją Komisji konkursowych.

Analiza dziewięciu ofert (po trzy z każdego konkursu) podlegających ocenie merytorycznej, wykazała, że spełniały kryteria i wymogi formalne określone w wytycznych, tj. m.in:

- oferty zawierały szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji, termin i miejsce realizacji zadania publicznego, kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego, informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej w zakresie, którego dotyczy zadanie publiczne, informację o zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego oraz o planowanej wysokości środków finansowych na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł oraz deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego (zgodnie z art. 14 ust. 1 udpp);
- do ofert dołączono wszystkie wymagane załączniki określone w wytycznych dot. konkursów.

(akta kontroli str. 236-238, 243-263)

3. W wytycznych dotyczących konkursów nie przewidziano procedury wyboru organizacji pozarządowych z list rezerwowych.

(akta kontroli str. 268-291)

4. Zgodnie z art. 15 ust. 2j udpp, wyniki ww. konkursów ogłoszono niezwłocznie, tj. odpowiednio po 1, 5 i 6 dniach od dokonania wyboru ofert przez Komisję, na stronie internetowej, w BIP oraz w siedzibie Starostwa. Wszystkie komunikaty o rozstrzygnięciu otwartego konkursu ofert w danym roku, zgodnie z art. 15 ust. 2h udpp zawierały nazwę zadania publicznego, nazwę oferenta oraz wysokość przyznanych środków publicznych.

(akta kontroli str. 236-237)

5. Powiat nie zlecał realizacji zadań związanych z nieodpłatną pomocą prawną, nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim oraz edukacją prawną w trybie pozakonkursowym.

(akta kontroli str. 238-242)

1.4. Zawieranie umów z organizacjami pozarządowymi oraz z adwokatami i radcami prawnymi

1. Po ogłoszeniu wyników otwartych konkursów ofert objęte kontrolą trzy umowy z organizacjami pozarządowymi podpisywano niezwłocznie, tj. od 1 do 15 dni od daty ogłoszenia wyników, co było zgodne z art. 15 ust. 4 udpp.

(akta kontroli str. 236)

2. Analiza trzech umów zawartych z wyłonionymi w konkursach ofert na powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wykazała, że zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b unpp, zawierały one m.in.:

- wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej (1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Olsztyńska 2, p. od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 13.00 – dotyczy świadczenia nieodpłatnych porad prawnych + mediacja (2 dyżury w miesiącu), 2. CUP w Ostródzie, ul. Jana III Sobieskiego 9, p. 226 – od poniedziałku do piątku w godzinach 13.15 – 17.15 – dotyczy świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie;
- określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt (wyłącznie w zakresie będącym przedmiotem umowy);
- wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, dostęp do sieci energetycznej, telefonicznej i teleinformatycznej, wyposażenie w biurka, krzesła, szafy zamykane na klucz, w przypadku mediacji zapewnienie dodatkowych 4 miejsca siedzących oraz stolika (natomiast komputery osobom udzielającym porad prawnych zobowiązany był zapewnić zleceniobiorca);
- zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej (<http://isap.sejm.gov.pl>);
- zasady zapewniania zastępstwa w przypadku wystąpienia przeszkody w realizacji zadania (obowiązek wcześniejszego informowania o absencji oraz zapewnienie zastępstwa);
- sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem (w przypadku zapotrzebowania na nieodpłatną mediację, zgłaszanego przez osoby uprawnione, kieruje się osobą uprawnioną na dyżur nieodpłatnej mediacji. Termin umówionej wizyty nie może być dłuższy niż 20 dni roboczych od dnia zgłoszenia zapotrzebowania).

(akta kontroli str. 292-302, 344-354, 402-412)

Na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w dwóch punktach Powiat zawierał co roku umowy z adwokatami (4 umowy) i radcami prawnymi (4 umowy). Analiza treści tych umów wykazała, że zawierały one wszystkie elementy wskazane w art. 6 ust 2 unpp, tj. m.in.:

- wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie;
- określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej (cena za dyżur);

- zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej (wskazano imiennie osobę zastępującą);
- kwestie dotyczące zastępstw, w tym udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez upoważnionego aplikanta adwokackiego lub radcowskiego (osobą zastępującą, w szczególności uzasadnionych przypadkach, może być upoważniony adwokat inny niż wskazany w umowie lub aplikant adwokacki;
- postanowienia zabezpieczające interesy powiatu, dotyczące m.in. kontroli wykonania umów oraz zasad odpowiedzialności zleceniobiorców.

(akta kontroli str. 512, 514-535)

4. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków odmowy zawarcia umowy w sprawie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez wskazanych przez właściwe samorządy prawnicze adwokatów i radców prawnych.

Wystąpiły natomiast dwa przypadki rozwiązania umowy z przyczyn osobistych (w 2020 r. i w 2022 r.). W okresie wypowiedzenia ww. umów Starosta zawarł kolejne umowy z osobami wskazanymi przez samorządami prawniczymi, wobec czego nie było sytuacji zaprzestania świadczenia usług w punktach.

Wystąpiły także trzy przypadki (dwa w 2021 r. i jeden w 2022 r.) odmowy zawarcia umowy przez radców prawnych wskazanych na zastępstwa. Rezygnacje te nie wpłynęły na pracę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, gdyż przed końcem roku podpisano umowy z kolejnymi radcami wskazanymi przez okręgową izbę radców prawnych.

(akta kontroli str. 512-513)

5. Analiza treści umów zawartych z adwokatami, radcami prawnymi oraz wyłonionymi w konkursie organizacjami pozarządowymi wykazała, że zawarto w nich postanowienia dotyczące powierzenia przetwarzania danych osobowych osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

(akta kontroli str. 292-302, 344-354, 402-412, 514-535)

1.5. Finansowanie zadań

1. Na realizację zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, Powiat otrzymywał dotację z budżetu państwa w wysokości 264 tys. zł w każdym roku okresu objętego kontrolą.

Dotacje były przekazywane przez wojewodę w miesięcznych transzach w terminie do 10 dnia każdego miesiąca i w kwotach pozwalających na terminowe regulowanie zobowiązań na rzecz adwokatów, radców prawnych i organizacji pozarządowych.

Z ww. dotacji 240 tys. zł (91%) przeznaczono rocznie na wynagrodzenia z tytułu umów, zawartych z adwokatami, radcami prawnymi i organizacją pozarządową, 16 tys. zł (6%) na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań i 8 tys. zł (3%) na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej, co było zgodne z art. 20 ust. 1 unpp. Dotacje i wydatki na realizację ww. zadań były klasyfikowane w dziale 755 – Wymiar sprawiedliwości, rozdział 75515 – Nieodpłatna pomoc prawna.

Niewykorzystane kwoty¹¹ (z tytułu rozliczeń umów z adwokatami i radcami oraz środków na obsługę organizacyjno-techniczną punktów nieodpłatnej pomocy prawnej) zostały zwrócone wojewodzie w terminie do 31 grudnia roku przyznanej dotacji.

Powiat nie finansował realizacji zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (zadań zleconych z zakresu administracji rządowej) za pomocą środków własnych.

(akta kontroli str. 536-650)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Starosta zapewnił warunki prawne i organizacyjne w celu prawidłowej realizacji obowiązków związanych z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniem nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacją prawną. Zawarte w tym zakresie porozumienia i umowy obejmowały wymagane elementy i zabezpieczały interesy Powiatu.

OBSZAR

2. Zgodność z przepisami i rzetelność realizacji zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Liczba punktów, warunki lokalowe i działania informacyjne

1. W okresie objętym kontrolą, na podstawie corocznych zarządzeń Starosty w sprawie ustalenia harmonogramu świadczenia usługi pomocy prawnej przez adwokatów i radców prawnych oraz stowarzyszenie, na terenie Powiatu nieodpłatna pomoc prawna była świadczona w trzech punktach zlokalizowanych w:

- 1) Centrum Użyteczności Publicznej w Ostródzie, przy ul. Jana III Sobieskiego 9, pok. 226,
- 2) Miejskiej Bibliotece Publicznej w Morągu, przy ul. Ogrodowej 16,
- 3) Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostródzie, przy ul. Olsztyńska 2, pokój 3 (ze specjalizacją mediacji z dyżurami pełnionymi w pierwszy i ostatni piątek każdego miesiąca).

Punkty te były czynne od poniedziałku do piątku tylko w godzinach od 9.00 do 13.00 (z wyłączeniem świąt i dni wolnych od pracy), co mogło stanowić utrudnienie w korzystaniu z tej formy pomocy przez osoby czynne zawodowo pracujące tylko w godzinach przedpołudniowych.

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie było świadczone w punkcie usytuowanym w Centrum Użyteczności Publicznej w Ostródzie, przy ul. Jana III Sobieskiego 9, pok. 226, czynnym od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.15 do 17.15 (z wyłączeniem świąt i dni wolnych od pracy).

Harmonogramy dyżurów w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i punkcie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego określały załączniki do zarządzenia Starosty.

(akta kontroli str. 651-663)

2. Co roku Starosta występował do Gmin powiatu o aktualizację danych dotyczących nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców.

¹¹ 272,72 zł w 2020 r., 474,21 zł w 2021 r. i 470,91 zł w 2022 r.

Na podstawie uzyskanych informacji, zgodnie z art. 8a ust. 1 unpp, sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, którą zamieszczał na stronie internetowej starostwa powiatowego, w BIP, w lokalnej prasie oraz na tablicach informacyjnych w punktach udzielania bezpłatnej pomocy prawnej.

(akta kontroli str. 664-672)

3. Oprócz zadań zleconych organizacji pozarządowej, zgodnie z art. 9 ust. 4 unpp, Starosta upowszechniał wiedzę o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców Powiatu m.in. poprzez audycje telewizyjne i radiowe w lokalnych mediach oraz poprzez załączanie informacji na stronach internetowych. W wyniku analizy 13 adresów internetowych¹² zawierających audycje, wywiady i artykuły oraz linki stwierdzono, że były one aktualne i zawierały informacje z zakresu objętego kontrolą.

(akta kontroli str. 673-702)

4. Starosta przekazywał co miesiąc dziekanom okręgowej rady adwokackiej, rady okręgowej izby radców prawnych oraz organizacji pozarządowej, opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim zawarte w części B kart pomocy, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego¹³. Udostępnienie kart pomocy B za poprzedni miesiąc odbywało się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (NPO) poprzez założenie kont dostępowych osobom wyznaczonym do odbioru kart B przez dziekanów samorządów prawniczych i organizacje pozarządowe, które w ten sposób miały wgląd do pakietów wprowadzonych do systemu kart oznaczonych jako kompletne. Zgodnie z funkcjonalnością systemu informatycznego, przekazywane zestawienia i opinie nie zawierały danych mogących identyfikować petenta (osobę korzystającą z usług) jak np. nr telefonu.

(akta kontroli str. 703-721)

5. Zgodnie z art. 12 ust. 1 unpp w okresie objętym kontrolą Starosta, co kwartał drogą elektroniczną, przekazywał Ministrowi Sprawiedliwości¹⁴, sporządzoną na podstawie kart pomocy, zbiorczą informację o wykonaniu zadań dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. Analiza zapisów systemu teleinformatycznego z lat 2020-2023 (III kwartały), wykazała, że informacje te były przekazywane terminowo, tj. do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału. Wybrane do badania informacje za II kwartał z każdego roku w okresie

¹² <https://www.telewizjamazury.pl/artykul/6926,nieodplatna-pomoc-prawna;>

<https://www.youtube.com/watch?v=C0PAGZriRQc>

<https://www.powiat.ostroda.pl/aktualnosci/3757-nieodplatna-pomoc-prawna-nieodplatne-poradnictwo-obywatelskie-oraz-nieodplatne-mediacje-2.html>

<https://ostroda.sr.gov.pl/nieodplatna-pomoc-prawna,m,mg,3,240>

<https://www.ostrodanews.pl/Wydarzenia/bezplatne-porady-prawne-w-ostrodzie-i-moragu/>

<https://mops.ostroda.pl/nieodplatna-pomoc-prawna/>

<https://www.bibliotekamorag.pl/inne/nieodplatna-pomoc-prawna/>

<https://mediagroupinfo.eu/nieodplatna-pomoc-prawna-w-powiecie/>

<http://www.ostrodaflesz.pl/tag/powiat-ostrodzki-pomoc-prawna/>

http://www.gminagrunwald.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=24&dzialy=24&akcja=artykul&artykul=674

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=730407452463427&set=a.448359704001538>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=461971742640334&set=a.448359704001538>

<https://www.facebook.com/PowiatOstrodzki/videos/1389662248130953>

¹³ Dz. U. poz. 2492, ze zm.

¹⁴ za pośrednictwem Wojewody

objętym kontrolą były sporządzone według wzoru określonego w rozporządzeniu w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

(akta kontroli str. 722-861)

6. Starosta zapewnił realizację postanowień odnoszących się do nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej zawartych w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W okresie objętym kontrolą Starosta przekazywał Radzie Powiatu sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za rok poprzedni, w których informował Radę m.in. o wynikach otwartego konkursu ofert na Powierzenie zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Ostródzkiego w danym roku oraz o środkach finansowych wydatkowanych na ten cel. Dokument ten był przekazywany Radzie oraz publikowany w BIP Starostwa do końca maja następnego roku.

(akta kontroli str. 186-234)

7. W toku kontroli przeprowadzono oględziny punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mieszczącego się w Centrum Użyteczności Publicznej, przy ul. Jana III Sobieskiego 9 w Ostródzie oraz punktu nieodpłatnej pomocy prawnej mieszczącego się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przy ul. Olsztyńskiej 2 w Ostródzie. W wyniku oględzin ustalono, że:

- punkty te zlokalizowano w sąsiedztwie instytucji publicznych (Urząd Miasta, Urząd Skarbowy, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy Ostróda, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz siedziba Sądu Rejonowego);
- w pobliżu punktów zlokalizowano obszerne parkingi;
- osoby niepełnosprawne mogły korzystać z podjazdów oraz wind osobowych;
- przy wejściu głównym do budynków oraz na drzwiach lokali umieszczono tablice z oznaczeniem punktu i informacjami określającymi dni i godziny dyżurów;
- punkty zajmowały jeden wyodrębniony pokój i były wyposażone w instalację energetyczną, telekomunikacyjną oraz dostęp do Internetu;
- lokale były wyposażone m.in. w: biurko, stolik, krzesła, zamykaną szafkę na dokumenty, komputer, drukarkę;
- przed wejściem do lokali wyodrębniono miejsce przeznaczone dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Wyposażono je w krzesło oraz stół na którym ustawiono zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę na karty pomocy (część B) oraz wyłożono ulotki informacyjne dotyczące m.in. o możliwości skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających, a także karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej mediacji, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.
- w poczekalniach zlokalizowano tablice informacyjne na których umieszczono m.in.: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, karty informacyjne poradnictwa, informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji, jak również o osobach uprawnionych do ich otrzymania i sposobach dokonywania zgłoszeń, a także o możliwości przekazywania przez osoby

uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Ww. oględziny punktów wykazały, że odpowiadały one wymogom określonym w rozporządzeniu w sprawie nieodpłatnej pomocy, a ich wyposażenie umożliwiało udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w formach wskazanych w unpp.

(akta kontroli str. 862-871)

8. W celu uzyskania szczegółowych informacji dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji oraz ustalenia terminu wizyty, w godzinach pracy Starostwa udostępniono bezpośredni numer telefonu. Ponadto zgłoszeń można było dokonać drogą elektroniczną pisząc na adres e-mail: centrala@powiat.ostroda.pl lub zapisując się przy pomocy formularza dostępnego na stronie <https://zapisy-np.ms.gov.pl> (ikona w formie przycisku na stronie internetowej Starostwa).

Ponadto, na stronie internetowej udostępniono informacje wymagane § 5 ust. 3b rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej w tym m.in.:

- informację dla osób ze szczególnymi potrzebami¹⁵
- listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa;
- aktualne Zarządzenie Starosty Ostródzkiego w sprawie ustalenia harmonogramu świadczenia usługi pomocy prawnej przez adwokatów i radców prawnych oraz stowarzyszenie;
- wniosek o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

(akta kontroli str. 673-702)

9. W zakresie analizy zainteresowania usługami świadczonymi w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej Starosta wyjaśnił, że: „Obecna lokalizacja punktów wynika z przeprowadzanej we wcześniejszych latach analizy skali zainteresowania pomocą prawną świadczoną w nieodpłatnych punktach pomocy prawnej. W roku 2018 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, znajdujący się w Gminnym Ośrodku Kultury w Gierzwałdzie, na terenie Gminy Grunwald, z racji nikłego zainteresowania świadczonymi w nim poradami, został przeniesiony do Centrum Użyteczności Publicznej w Ostródzie, przy ulicy Jana III Sobieskiego 9, w którego bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się między innymi: Sąd Rejonowy, Starostwo Powiatowe oraz Urząd Gminy. W pobliżu punkt zlokalizowanego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostródzie znajdują się: Urząd Miejski w Ostródzie oraz Urząd Skarbowy, natomiast punkt NPP znajdujący się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Morągu położony jest w centrum Morąga niedaleko Urzędu Miejskiego oraz Oddziałów Zamiejscowych Starostwa Powiatowego w Ostródzie. Z punktów NPP w Ostródzie korzystają głównie mieszkańcy gmin: Miejskiej Ostróda, Wiejskiej Ostróda, Grunwald, Dąbrówno, Miłomłyn, z punktu NPP w Morągu mieszkańcy gmin: Morąg, Małdyty i Miłakowo oraz Łukta.

(akta kontroli str. 872-887)

2.2. Realizacja umów

1. Zgodnie z postanowieniami trzech objętych kontrolą umów, zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa i edukacji prawnej, w okresie objętym

¹⁵ osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osoby doświadczające trudności w komunikowaniu się, mogły korzystać z porady poza lokalem punktu lub przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, takich jak telefon lub komunikatory internetowe.

kontrolą, Powiat przekazywał im środki finansowe w dwunastu równych transzach w terminie 16 dni od otrzymania kompletu dokumentacji (comiesięczne zestawienie oświadczeń osób korzystających z pomocy, karty czasu pracy, wykaz informacji o zrealizowanych działaniach z zakresu edukacji).

(akta kontroli str. 292-302, 344-354, 402-412, 603-639)

2. W okresie objętym kontrolą Powiat zawarł umowy ze wszystkimi adwokatami oraz radcami prawnymi (wskazanymi przez samorządy prawnicze) w roku poprzedzającym rok na który zawarto umowy. Nie wystąpiły zatem przypadki bezumownego świadczenia usług z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa i edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 512-535)

3. Na podstawie jednorazowych upoważnień udzielonych przez adwokatów i radców prawnych¹⁶, z którymi Starosta zawarł stosowne umowy, ustalono że udział procentowy udzielania pomocy prawnej przez aplikantów adwokackich lub radcowskich w okresie objętym kontrolą wyniósł 0,96% i zawierał się w przedziale od 0,2% (w 2020 r. i 2022 r. – po jednym dyżurze aplikanta), przez 0,79% w 2021 r. (cztery dyżury aplikantów) do 4,4% w pierwszym półroczu 2023 r. (11 dyżurów aplikantów).

(akta kontroli str. 888)

2.3. Rozliczanie przekazanych dotacji i kontrola zadań

1. Analiza trzech sprawozdań z wykonania zadania publicznego w latach 2021-2023, złożonych przez organizację pozarządową w związku z realizacją umów, wykazała, że były one złożone terminowo i według obowiązującego wzoru.

W zakresie weryfikowania sprawozdania z realizacji zadania publicznego składane przez organizacje pozarządowe inspektor Wydziału Inwestycji i Rozwoju Lokalnego wyjaśniła m.in., że: „Zgodnie z § 3 umowy każda z transz zostaje wypłacona w terminie 16 dni od otrzymania kompletu dokumentacji w postaci comiesięcznego zestawienia oświadczeń osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego lub nieodpłatnej mediacji, kart czasu pracy osób udzielających świadczeń w punktach oraz wykazu na koniec każdego kwartału informacji o zrealizowanych z dotacji działaniach z zakresu edukacji”. Przekazywanie kart pomocy następowało drogą elektroniczną, za pośrednictwem udostępnionego przez Ministerstwo Sprawiedliwości systemu do dokumentowania i ewidencjonowania udzielanych świadczeń. Dokumenty w wersji elektronicznej przekazywane były do 10 dnia następnego miesiąca kalendarzowego, zaś dokumenty w wersji papierowej do 20 dnia następnego miesiąca kalendarzowego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Wyjątek stanowił grudzień, za który transza została przekazana do dnia 15 grudnia.

Osoby świadczące usługi w punktach przekazywały drogą elektroniczną stowarzyszeniu Sursum Corda komplet comiesięcznej dokumentacji, która była weryfikowana pod względem poprawności (kompletność podpisów na kartach czasu pracy, kompletność oświadczeń). Po pozytywnej weryfikacji dokumenty przekazywano w wersji papierowej do Starostwa Powiatowego w Ostródzie. Stowarzyszenie Sursum Corda przekazywało sprawozdanie za każdy miesiąc oraz co kwartał informację z realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej. Informacja z zakresu edukacji prawnej zawierała działania podjęte w danym kwartale wraz

¹⁶ W związku z wypadkami losowymi lub kolidującymi z dyżurami rozprawami sądowymi.

określeniem liczby i form zrealizowanych zadań oraz tematyki zadań. Każdorazowo otrzymana dokumentacja była weryfikowana pod kątem poprawności.

W okresie objętym kontrolą NIK nie było przypadku wstrzymania lub opóźnienia wypłaty transzy z powodu niespełnienia przez wykonawcę warunków umowy. Nie było także sytuacji żądania zwrotu nienależnie wypłaconej dotacji.

Po otrzymaniu sprawozdania końcowego było ono sprawdzane pod kątem zgodności z zapisami umowy. Realizacja zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej trwała do 31 grudnia, więc termin złożenia sprawozdania (30 dni) wypadł na 30 stycznia. Sprawozdania każdorazowo wpływały w określonym terminie oraz zostały zatwierdzone pisemnie.

Transze przekazywane były przez Wydział Finansowy po uprzednim przekazaniu pisma z Wydziału Inwestycji i Rozwoju Lokalnego z prośbą o przekazanie transzy. Pismo zawierało numer umowy, nazwę zleceniobiorcy, numer transzy, nazwę zadania, wysokość transzy w zł oraz nr konta, na które zgodnie z zawartą umową miały być przekazane środki finansowe.

Ponadto w procesie weryfikacji poprawności rozliczeń wykonanych zadań w ramach zawartych umów, brał udział Zespół do spraw kontroli realizacji zadań publicznych zleconych przez Powiat opisany w punkcie 1.1. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 58-62,387-401, 443-456, 500-512, 889-891)

2. Nie wystąpiły przypadki niezłożenia lub nieterminowego złożenia sprawozdania z realizacji zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa i edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 387-401, 443-456, 500-512, 889-890)

3. Nie wystąpiły przypadki niewykorzystania dotacji w pełnej wysokości i niezwrócenia przez zleceniobiorcę niewykorzystanych środków.

(akta kontroli str. 603-639, 889-890)

4. W okresie objętym kontrolą w Starostwie nie wystąpiły przypadki niezaakceptowania sprawozdania z wykonania zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa i edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 603-639, 889-890)

5. W zakresie kontroli realizacji powierzonych zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej na miejscu ich realizacji inspektor Wydziału Inwestycji i Rozwoju Lokalnego wyjaśniła m.in., że: „Kontrola pracy w punktach nieodpłatnych porad prawnych oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zlokalizowanych w budynku Centrum Użyteczności Publicznej, ul. Jana III Sobieskiego 9 w Ostródzie oraz budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Olsztyńskiej 2 w Ostródzie polega na systematycznym sprawdzaniu logowań wykonawców do systemu teleinformatycznego obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej”.

Osoby udzielające świadczeń w ramach dyżurów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w budynku Centrum Użyteczności Publicznej zobowiązane były do odbioru klucza do pok. 226 (CUP) z kancelarii ogólnej Starostwa Powiatowego w Ostródzie. Osoby udzielające świadczeń w ramach dyżurów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz mediacji w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Olsztyńskiej 2 w Ostródzie zobowiązane były do odbioru klucza do pok. 3 (MOPS) z sekretariatu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie.

Ponadto, dodatkowo raz w tygodniu kontrolowana była obecność osób wykonujących te usługi, podczas odbierania części B kart pomocy ze skrzynek zlokalizowanych w punktach. Nie stwierdzono nieprawidłowości wymagających zgłoszenia do Wojewody. Starostwo nie otrzymało także od Wojewody żadnych informacji o wykreśleniu z listy organizacji pozarządowej, świadczącej usługi na terenie Powiatu. Bieżącą kontrolę jakości wykonywanych usług była monitorowana także podczas analizy wpisywanych do systemu danych z kart pomocy (część B). Do Starosty nie wpłynęły skargi na działanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 889-890)

6. W zakresie kontroli wykonywania zobowiązań wynikających z porozumień umów zawartych z adwokatami i radcami prawnymi kontrole zobowiązań wynikających z porozumień Okręgową Radą Adwokacką oraz Radą Okręgową Izby Radców Prawnych jak również umów zawartych z adwokatami i radcami prawnymi przeprowadzane były na bieżąco przez pracownika merytorycznego Starostwa. Pracownik monitorował terminowość wskazywania przez izby prawnicze prawników do świadczenia pomocy prawnej w punktach NPP na terenie powiatu.

W przypadku realizacji umów zawartych z adwokatami oraz radcami prawnymi kontrola odbywa się poprzez:

- monitorowanie w systemie teleinformatycznym: logowań wykonawców godzinach trwania dyżurów, systematycznego uzupełniania kart pomocy części A,
- comiesięczne kontrolowanie terminowości składania przez wykonawców faktur lub rachunków, miesięcznych kart czasu pracy oraz oświadczeń osób uprawnionych (w tym celu prowadzone były zestawienie faktur prawników oraz drukowane były z systemu teleinformatycznego raporty rozliczenia wykonawcy).

(akta kontroli str. 874-887)

7. W zakresie występowania zjawiska podwykonawstwa, Starosta wyjaśnił, że: „W Powiecie Ostródzkim nie stwierdzono przypadków podwykonawstwa przy udzielaniu przez adwokatów i radców prawnych nieodpłatnej pomocy prawnej. Umowy zawierane z prawnikami przewidywały natomiast, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, możliwość zastępstwa przez upoważnionego prawnika lub aplikanta.”

(akta kontroli str. 874-887)

2.4. Edukacja prawna

1. Starosta nie zlecał zadań z zakresu edukacji prawnej podmiotom wskazanym w art. 15 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy (innym niż wymienione w art. 11 ust. 7 ww. ustawy).

(akta kontroli str. 268-302, 344-354, 402-412)

2. W okresie objętym kontrolą zadania z zakresu edukacji prawnej Powiat powierzał organizacji pozarządowej w ramach umowy w związku z rozstrzygnięciem konkursów ofert na powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W objętych kontrolą trzech umowach określono preferowane formy zadań z zakresu edukacji prawnej, tj. m.in.:

- warsztaty dla młodzieży lub online lub wideolekcja,
- wideoporadniki prawne,
- kampania edukacyjna w mediach – publikacja,
- kalendarz edukacyjny,

- pakiet edukacyjny dla uczniów szkół podstawowych,
- geotargetowana emisja spotu wideo w portalu społecznościowym,
- poradniki prawne w wersji papierowej,
- plakaty informacyjne,
- ulotki informacyjne.

Jak wynika z rocznych sprawozdań podmiotów świadczących usługi w zakresie edukacji prawnej, zadania w preferowanych formach zrealizowano.

(akta kontroli str. 268-302, 344-354, 402-412)

3. W ramach środków z dotacji Powiat zlecał wykonawcom na podstawie ofert m.in.: otwarte warsztaty z edukacji prawnej dla młodzieży w formie stacjonarnej lub online lub wideo-lekcja, informatory/ulotki promujące dostępność i formy nieodpłatnych świadczeń ustawowych (druk, pakowanie, doręczenie Poczta Polska), poradnik prawny (skład i druk), wideoporadniki prawne (licencja), kampania edukacyjna w mediach (publikacja), plakaty promujące dostępność do nieodpłatnych świadczeń we wszystkich punktach (skład i druk), edukacyjny kalendarz (skład i druk), kampanię społeczną - pakiet edukacyjny dla uczniów szkół podstawowych (licencja), kampanię społeczną - geotargetowaną, internetową emisję promocyjnego spotu wideo (min. 7000 odbiorców), kampanię społeczną – (geotargetowana, internetowa emisja animacji prawnych dla min. 7000 odbiorców). Realizację ww. zadań opisano w punkcie 3.2. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 303-343, 355-386, 413-442)

4. Oprócz zadań zleconych organizacji pozarządowej Powiat samodzielnie realizował zadania z zakresu edukacji konsumenckiej poprzez Powiatowego Rzecznika Konsumentów. W okresie objętym kontrolą przeprowadził on m.in. dwukrotnie lekcje Zespole Szkół Zawodowych w Ostródzie (dla ok. 180 osób), wziął udział w audycji radiowej nt. praw konsumenta, zorganizował konkurs „Prawa Konsumenta” pod patronatem Starosty dla uczniów szkół ponadpodstawowych Powiatu oraz wygłosił prelekcję w Dziennym Domu Seniora w Ostródzie.

(akta kontroli str. 946)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Starostwo prawidłowo realizowało zadania polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, tj. zapewniło terminowe uruchomienie wszystkich punktów w lokalach spełniających wymagania przewidziane w obowiązujących przepisach, prawidłowo rozliczało umowy dotacji oraz kontrolowało realizację zleconych zadań.

OBSZAR

3. Działania powiatów w zakresie efektywnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i efektywnego świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Opis stanu
faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu udzielono łącznie 4802 porady z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W ramach udzielonych porad najczęściej - 55% dotyczyło prawa cywilnego (2646 porad), 17,5% prawa rodzinnego (842 porady) i 9% prawa karnego (418 porad). Liczba porad w zależności od czasu poświęconego na udzielenie

porady wynosiła: do 15 minut – 325 porad (7% wszystkich), 15-30 min. – 1958 porad (41%), 30-45 min. – 1623 porad (34%), 45-60 min. - 711 porad (15%).

Beneficjentami korzystającymi z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w największej liczbie były:

- osoby w wieku 65-75 lat - 1007 porad (21%),
- osoby w wieku 35-45 lat - 826 porad (17%),
- osoby w wieku 45-55 lat - 742 porad (15%).

Średnia liczba porad na punkt dziennie w poszczególnych latach wynosiła odpowiednio: 1,2 w 2020 r., 1,5 w 2021 r., 1,3 w 2022 r. i 1,5 w 2023 r. (do 30 czerwca). Liczbę porad dziennie przypadającą na każdy punkt miała w okresie objętym kontrolą tendencje rosnącą i wynosiła w latach 2020-2023 r. (do 30 czerwca):

- Punkt 1 (lokal 1) Centrum Użyteczności Publicznej: 1,7; 2,1; 2,1; 2,4;
- Punkt 2 (lokal 2) Miejskiej Bibliotece Publicznej: 1,6; 1,8; 1,8; 2,1;
- Punkt 3 (lokal 3) MOPS Ostróda: 1; 1,2; 1,3; 1,4;
- Punkt 4 (lokal 1 nieodpłatne poradnictwo obywatelskie) Centrum Użyteczności Publicznej: 0,5; 0,8; 0,2; 0,1.

Liczba porad na 1000 mieszkańców Powiatu wyniosła odpowiednio: 12 w 2020 r., 14,8 w 2021 r., 13,4 w 2022 r. i 7,6 w I połowie 2023 r.

Koszt systemu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu wyniósł średnio:

- 210,37 zł na poradę w 2020 r. (149,44 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów i/lub radców prawnych i 354,68 zł w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe);
- 171,32 zł na poradę w 2021 r. (128,86 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów i/lub radców prawnych i 255,05 zł w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe);
- 191,93 zł na poradę w 2022 r. (131,52 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów i/lub radców prawnych i 354,59 zł w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe);
- 141,55 zł na poradę w I połowie 2023 r. (94,19 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów i/lub radców prawnych i 282,87 zł w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe).

(akta kontroli str. 947-955)

2. W kolejnych latach okresu objętego kontrolą, zakresie edukacji prawnej, w ramach umowy z organizacją pozarządową, w Powiecie zrealizowano:

- w 2020 r.: warsztaty (5 szt. w Zasadniczej Szkole Zawodowej i Centrum Kształcenia Ustawicznego dla 100 osób), informatory i poradniki w wersji papierowej (1 szt.), internetowe serwisy edukacyjne, informatory i poradniki w wersji elektronicznej (25 szt.), publikacje w mediach (1 szt.), kampanie społeczne (34 szt.), inne formy (infolinie telefoniczne, system komunikacji internetowej – czat, plakat, kalendarz edukacyjny, zakładki do książek - 6 szt.);
- w 2021 r.: wykłady (1 szt. - otwarty wykład online z zakresu unpp dla szkół, urzędów i ośrodków pomocy społecznej i in. zawiadomionych instytucji), warsztaty (1 szt. - w formie wideolekcji rozesłana do 65 placówek oświatowych), informatory i poradniki w wersji papierowej (4 szt.), internetowe serwisy

edukacyjne, informatory i poradniki w wersji elektronicznej (42 szt.), publikacje w mediach (3 szt.), kampanie społeczne (46 szt.), inne formy (12 szt.);

- w 2022 r.: warsztaty (1 szt. - w formie wideolekcji rozesłana do 50 szkół), informatory i poradniki w wersji papierowej (2 szt.), internetowe serwisy edukacyjne, informatory i poradniki w wersji elektronicznej (31 szt.), publikacje w mediach (1 szt.), kampanie społeczne (19 szt.), inne formy (18 szt.);
- w 2023 r. (do 30 czerwca): wykłady (1 szt.), warsztaty (1 szt.), informatory i poradniki w wersji papierowej (3 szt.); internetowe serwisy edukacyjne, informatory i poradniki w wersji elektronicznej (20 szt.), kampanie społeczne (20 szt.), inne formy (11 szt.).

(akta kontroli str. 892-945, 956-963)

3. Starostwo monitorowało realizację zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, weryfikując składaną dokumentację w postaci comiesięcznego zestawienia oświadczeń osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego lub nieodpłatnej mediacji, kart czasu pracy osób udzielających świadczeń w punktach oraz wykazu na koniec każdego kwartału informacji o zrealizowanych z dotacji działaniach z zakresu edukacji.

Informacja z zakresu edukacji prawnej zawierała ponadto działania podjęte w danym kwartale wraz określeniem liczby i form zrealizowanych zadań oraz tematyki zadań. Każdorazowo otrzymana dokumentacja została zweryfikowana pod kątem poprawności.

Do weryfikacji osiągniętych rezultatów i wskaźników, założonych w wybranej ofercie, będącej załącznikiem do umowy, wykorzystywano, jako źródła informacji (dowody) m.in.: faktury i inne dokumenty księgowe, karty pomocy (część A i B), karty czasu pracy specjalistów, oświadczenia osób uprawnionych do korzystania z pomocy, kopie maili z komunikatem wysłany do lokalnych mediów, zrzuty ekranu prezentujące strony internetowe i publikacje (np. profil na Facebooku), zakres obowiązków pracownika obsługującego infolinię, zrzut ekranu prezentujący przykładowy kontakt za pośrednictwem komunikatora, wydruki przekazanego do punktów dokumentu, zrzuty ekranu wykonany w trakcie szkolenia online, linki do spotów opublikowanych na stronie projektu, zrzut ekranu prezentujący stronę www, dokumenty do pobrania i/lub animacje prawne, karty realizacji zajęć potwierdzone przez szkoły, gdzie odbyły się warsztaty lub zrzut z ekranu potwierdzający przeprowadzone zajęć w formie online lub mail, z linkiem do wideolekcji, wzór informatora/ulotki/kalendarza/plakatu, kopie publikacji, lista placówek, do których przekazano materiały, zrzut ekranu prezentujący opublikowane wideoporadniki w Internecie, e-maile wysłane do szkół z linkami do materiałów z pakietu edukacyjnego, wyciągi ze statystyki z kampanii reklamowej (na Facebooku), karty kontroli pracy punktów przez wykonawcę.

W okresie objętym kontrolą wykonawcy usług w sprawozdaniach końcowych wykazali osiągnięcie zakładanych rezultatów i wskaźników.

(akta kontroli str. 387-401, 443-456, 500-512)

4. Wśród osiągniętych rezultatów zrealizowanych zadań, w sprawozdaniach wymieniono m.in.:

- zapewnienie osobom uprawnionym wg ustawy dostępu do ustawowych świadczeń, w tym nieodpłatnej mediacji;
- upowszechnienie wiedzy wśród mieszkańców o możliwości korzystania z systemu nieodpłatnej pomocy (spoty promocyjne);

- wzrost wiedzy mieszkańców na temat funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy, poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnych mediacji, poprzez opracowanie e-plansz i umieszczenie ich na stronie internetowej projektu oraz rozesłanie do instytucji pomocowych;
- wzrost wiedzy mieszkańców na temat spraw spadkowych, prawa pracowniczego, zadłużeń oraz prawa rodzinnego, poprzez udostępnienie w Internecie e-poradników oraz rozesłanie ich do instytucji pomocowych;
- upowszechnienie wiedzy prawnej poprzez wyprodukowanie i opublikowanie w Internecie animowanych filmików edukacyjnych;
- upowszechnienie wiedzy mieszkańców na temat mediacji, praw konsumenckich oraz cyberprzemocy, poprzez promocję na Facebooku filmowych, animowanych materiałów edukacyjnych;
- podniesienie świadomości prawnej mieszkańców, poprzez całoroczne prowadzenie edukacyjnego, ogólnodostępnego profilu na portalu społecznościowym Facebook oraz prowadzenie edukacyjnego serwisu internetowego, zawierającego: zakres i zasady korzystania z NPP, NPO i mediacji, bieżące informacje o dostępności, lokalizacji punktów, rejestracji telefonicznej i elektronicznej, dane do skorzystania z infolinii poradniczej, najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi oraz publikowane w wersji elektronicznej materiały edukacyjne;
- podniesienie świadomości prawnej mieszkańców, poprzez całoroczne upowszechnienie wiedzy mieszkańców o możliwości korzystania z systemu nieodpłatnej pomocy, poprzez prowadzenie infolinii telefonicznej oraz całodobowego systemu komunikacyjnego za pośrednictwem komunikatora Messenger;
- upowszechnienie wiedzy o odpowiedzialności prawnej, poprzez realizację otwartych warsztatów dla młodzieży pn. „Z prawem za pan brat” lub - w przypadku braku możliwości realizacji stacjonarnej - zamiennie w formie multimedialnej, interaktywnej wideo-lekcji dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
- upowszechnienie wiedzy o zakresie i możliwościach korzystania ze świadczeń, poprzez rozkolportowanie informatorów/ulotek wśród instytucji pomocowych w regionie;
- zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat podstawowych praw i obowiązków obywatela, poprzez wydruk informatorów;
- upowszechnienie wiedzy o zakresie i możliwościach korzystania ze świadczeń, poprzez rozkolportowanie plakatów wśród instytucji pomocowych;
- wzrost wiedzy mieszkańców z zakresu podstawowych zagadnień prawnych, poprzez wydanie i kolportaż edukacyjnego kalendarza na rok szkolny 2021/2022.

(akta kontroli str. 387-401, 443-456, 500-512)

5. W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2023 r. osoby korzystające ze wsparcia w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wypełniło łącznie 110 kart pomocy (część B), z czego w 2020 r. 38 osób, w 2021 r. 20 osób, 2022 r. 40 osób i 2023 r. (do 30 czerwca) 12 osób. Analiza odpowiedzi w ww. kartach wykazała, że na pytanie:

- „Czy spotkał/a się Pan/i z życzliwym przyjęciem przez osobę udzielającą pomocy?” - odpowiedzi „tak” i „raczej tak” udzieliło 110 osób (wszystkie);
- „Czy informacje zostały przedstawione w sposób zrozumiały?” - odpowiedzi „tak” i „raczej tak” udzieliło 110 osób;

- „Czy po uzyskaniu porad lub po przeprowadzonej mediacji wie Pan(i), jakie dalsze kroki można podjąć?” - odpowiedzi „tak” i „raczej tak” udzieliło 110 osób;
- „Czy lokal, w którym zorganizowany jest punkt, jest dogodnie położony?” - odpowiedzi „tak” i „raczej tak” udzieliło 110 osób;
- „Czy lokal, w którym zorganizowany jest punkt, jest czytelnie oznakowany?” - odpowiedzi „tak” i „raczej tak” udzieliło 109 osób a jedna wskazała odpowiedź „raczej nie”;
- „Czy został(a) Pan(i) przyjęty(-ta) w punkcie w umówionym terminie?” - odpowiedzi „tak” i „raczej tak” udzieliło 110 osób a jedna wskazała odpowiedź „raczej nie”;

W ww. analizowanych kartach na żadne z pytań nie udzielono odpowiedzi „zdecydowanie nie”.

Liczba wypełnionych kart pomocy (część B) w stosunku do liczby udzielonych porad stanowiła w poszczególnych latach odpowiednio: 3% w 2020 r., 1,3% w 2021 r., 3% w 2022 r. i 1,5% w I półroczu 2023 r.

(akta kontroli str. 964-967)

6. Zgodnie z art. 7 ust. 5 unpp Starosta systematycznie analizował opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy prawnej i poradnictwie obywatelskim, podczas ich wprowadzania do systemu teleinformatycznego. W zakresie analizy opinii osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej Starosta wyjaśnił, że: „W związku z faktem, iż opinie osób uprawnionych są pozytywne nie było konieczności podejmowania jakichkolwiek działań. Ponadto w okresie objętym kontrolą pracownik dokonujący rejestracji na wizyty w punktach, spotykał się z pozytywnymi opiniami na temat jakości udzielanych porad prawnych przez poszczególnych prawników, przekazywanymi ustnie przez osoby umawiające się na kolejną wizytę.”

W okresie objętym kontrolą do Starosty nie wpłynęły skargi i wnioski w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 57, 874-887)

7. W zakresie problemów występujących przy realizacji nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej Starosta wyjaśnił że: „W realizacji zadań wynikających z zapisów ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Powiat Ostródzki do chwili obecnej nie napotkał barier. Utrudnieniem jest natomiast wysokość środków przekazywanych z budżetu Państwa na realizację powyższych zadań. Dotacja na realizację zadań wynikających z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej od kilku lat pozostaje na tym samym poziomie, a w związku z wysoką inflacją oraz rosnącymi cenami coraz trudniejsze jest realizowanie powierzonych zadań na najwyższym poziomie. Innym utrudnieniem był wzrost przypadków umawiania wizyt przez osoby, które następnie nie zgłaszają się do punktu NPP po poradę oraz nie odwołują wizyty, co z kolei uniemożliwia innym skorzystanie z usług punktów. W roku 2023 pojawiły się również przypadki umawiania wizyt za pomocą strony <https://zapisy-np.ms.gov.pl/>, gdzie zgłaszana była konieczność pomocy tłumacza języka migowego, a próby skontaktowania się z beneficjentem pomocy, w celu omówienia szczegółów wizyty, kończyły się niepowodzeniem, z powodu podania nieprawidłowego numeru telefonu (po wykonaniu połączenia pracownik otrzymywał komunikat „nie ma takiego numeru” lub osoba odbierająca oświadczała, że nie umawiała się na wizytę).”

(akta kontroli str. 874-887)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Starostwie określono i osiągnięto zakładane rezultaty i wskaźniki realizacji działań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. Monitoring poziomu zadowolenia osób korzystających z usług w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, przeprowadzony na podstawie analizy części B karty pomocy, wykazał wysoki odsetek ocen pozytywnych. Należy zwrócić uwagę na dużo mniejsze zainteresowanie mieszkańców Powiatu usługami nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (średnio 0,4 porady dziennie w okresie objętym kontrolą) w stosunku do usług nieodpłatnej pomocy prawnej (średnio 1,7 porady dziennie).

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 20 listopada 2023 r.

Kontroler
Hubert Sikorski
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
Piotr Górny

.....
podpis

.....
podpis